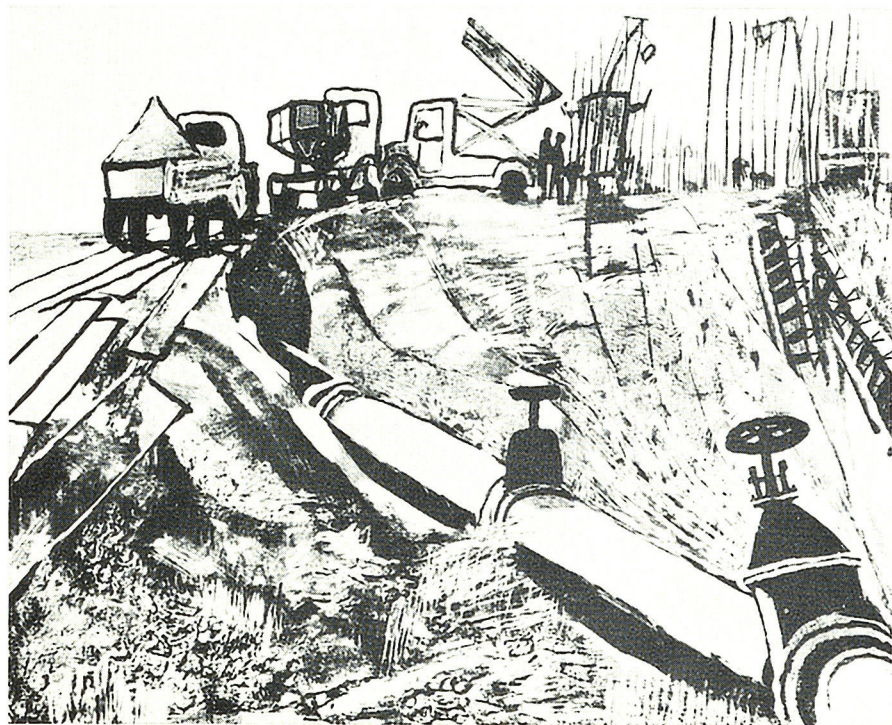

maart '69

kunstwerk van de maand

Het afgebeelde kunstwerk is
gedurende de maand maart
geëxposeerd in de afdeling
„Kunst na 1850”
Maliebaan 42 (Buslijn 3)

nico wijnberg

(geb. 1918)
Deltawerken, litho, 1961.
35,7 x 45,6 cm
Inv. nr. 13821

De techniek werd lange tijd beschouwd als een onderwerp dat zich nauwelijks leent voor kunstzinnige uitbeelding. Dijken, molens, bruggen, sluizen waren hoogstens landschapselementen, die omwille van hun schilderachtigheid of associaties met de poëzie werden gebruikt. Hun vormschoonheid kwam pas in de tweede plaats en zij werden niet gezien als beeld van dynamiek of van 's mensen triomf over de natuur. Wanneer nochtans Courbet, Breitner, Isaac Israëls fabrieksinterieurs schilderden, vertegenwoordigden die voor hen een facet onder vele andere, van het volle leven dat hen boeide, en hun grootste kracht lag elders.

Wie als de beeldhouwer Meunier, de schilders Van Rappard en Heijenbrock, de graficus Brangwyn hun onderwerpen hoofdzakelijk aan de techniek ontleenden, waren rond 1900 te tellen op de vingers van een enkele hand.

Verstedelijking, vertechnisering, democratisering, opgevoerd levenstempo brachten een gewijzigde verhouding der kunstenaars tot de techniek, die thans velen inspireert. Werd zij vroeger door nog min of meer romantisch ingestelden vermeden, omdat zij te prozaïsch leek, zij verkreeg, vooral na de laatste wereldoorlog, haar eigen romantiek. Bovendien doen bewondering voor wie de techniek hanteren en mededogen met haar slachtoffers hun invloed gelden.

Wijnberg's hierbij afgebeelde litho toont in fraaie zwart-wit-verdeling een van onder op geziene dijkglooiing met een rij vrachtauto's en kraanwagens op de kruin. Het geïmproviseerde pad belegd met ijzerplaten waarlangs zij deze bereiken loopt in een flauwe boog van midden in de linker korte zijde naar een punt dicht onder de rechter bovenhoek; deze boog sluit een cirkelsegment af, met zijn middelpunt in de rechter benedenhoek. De benen van het segment worden gevormd door een pijpleiding schuin door het beeldvlak en een naar de dijkkruin lopend rupsbandenspoor, ertussen liggen nog drie rijen platen straalsgewijs. Twee lantaarnpalen hoog aan de helling geven extra verticale accenten bij de tegen de smalle strook lucht afstekende wagens. Deze niet aanstonds doorschouwde driehoekskompositie brengt orde in de wirwar van horizontalen, vertikalen en diagonalen die door het even golvende terrein lopen. Twee zwart silhouetterende mansfiguurtjes bovenaan en de begroeiing van de voorgrond brengen leven in het rijk der puur materiële techniek.